

Může existovat gen pro altruismus? Dawkins odpovídá kladně, jestliže to znamená „jakýkoli gen, který ovlivňuje vývoj nervové soustavy tak, že se díky němu pravděpodobně bude chovat altruisticky“. ⁴⁷ Takové geny - replikátory, které přežijí - samozřejmě nevědí nic o altruismu ani o čtení. Ať jsou čímkoli a sídlí kdekoli, jejich účinky na fenotyp jsou důležité jen tehdy, pokud pomáhají genům v jejich šíření.

Molekulární biologie dosáhla znamenitého úspěchu, když jako gen označila proteiny kódující část molekuly DNA. Tak zní hardwarová definice. Softwarová definice je starší a zmatenější: jednotka dědičnosti, nositel rozdílu ve fenotypu. Tyto dvě definice neměly snadné soužití, a tak se Dawkins zahleděl až za ně.

Pokud mají být geny mistry ve schopnosti přežít, sotva se může jednat o pouhé zlomky nukleové kyseliny - ty jsou pomíjivé. Říci, že replikátor umí přežít celé věky, znamená definovat ho jako všechny kopie považované za jednu. Dawkins prohlásil, že jen díky tomu *nezestárne*:

Takto se může dožít milionu let stejně dobře jako jiní stovky. Generaci za generací skáče z těla do těla a jedno po druhém je ovládá po svém a ke svým účelům. Každé tělo pak postupně opustí dřív, než podlehne stáří a smrti. ⁴⁸

„Nedělám nic jiného, než že zdůrazňuji potenciální nesmrtelnost genu v podobě kopii jako jeho určující vlastnost,“ říká Dawkins. Zde se život uvolňuje ze svého materiálního zakotvení. (Pokud jste již předtím nevěřili na nesmrtelnou duši.) Gen není makromolekula, která nese informaci. Gen je tou informací. V roce 1949 napsal fyzik Max Delbrück: „Dnes převládá sklon říkat, že geny jsou jen molekuly nebo částičky, které jsou nositeli dědičnosti. Tak se lidé vypořádávají s abstrakcemi.“ ⁴⁹ Tyto abstrakce se právě vrátily.

Kde je potom nějaký konkrétní gen, například gen pro dlouhé nohy u lidí? Je to něco podobného jako zeptat se, kde je Beethovenova Klavírní sonáta e moll. Je v původním notovém rukopisu? Nebo ve vytištěných notách? Nebo v nějakém konkrétním klavírním provedení? Či snad dokonce v souhrnu všech provedení, skutečných i těch, která žijí pouze v představách?

Osmínové a čtvrtové noty napsané perem na papír nejsou hudbou. Hudba nejsou řady tlakových vln, které se nesou vzduchem. Nejsou to ani drážky na gramodesce či prohlubně ve stopách kompaktního disku. Dokonce to nejsou ani neuronové symfonie, které se rozvíří v mozku posluchače. Hudba je informace. Stejně tak nejsou genem páry bází v DNA - ty pouze gen kódují. Gen sám se skládá z bitů.

DO NITRA MEMOFONDU

Parazitujete na mém mozku

*Když přemítám o memech, často se přistihnu, jak si představuji prchavý, mihotavý obraz jisker, které skáčou z jednoho mozku do druhého a křičí: „Já! Já!“*¹

DOUGLAS HOFSTADTER (1983)

Jacques Monod napsal v roce 1970: „Díky univerzálnosti svých genetických struktur - kódem počínaje - vypadá biosféra jako výsledek nějaké jedinečné události. Původně vesmír neoplýval životem a biosféra nebyla plná lidí. Naše číslo však vyšlo v ruletě. Je něco divného na tom, že se cítíme trochu zvláště, vzdáleně od skutečného života, podobně jako výherce milionu v kasinu?“²

Monod byl pařížský biolog, který spolu s dvěma kolegy získal Nobelovu cenu za objev role mediátorové RNA v přenosu genetické informace. Nebyl sám, kdo považoval biosféru za něco víc než pouhou představu. Viděl v ní bytost, sestávající ze všech životních forem planety, jednoduchých i složitých, které překypují informacemi, replikují se a vyvíjejí, kódují z jedné úrovně abstrakce na další. Tento pohled na život byl abstraktnější - matematictější - než vše, co si představoval Darwin, ale již on identifikoval jeho základní principy. Celé představení řídí přirozený výběr. Biologové již přijali metody a slovník vědy o lidské komunikaci a také oni začali přispívat k pochopení samotné informace. Monod navrhl tuto analogii: Tak jako biosféra převyšuje svět neživé hmoty, „království abstrakce“ převyšuje biosféru. A kdo obývá toto království? Ideje.

Ideje si udržely některé z vlastností organismu. Podobně jako organismy mají sklon zachovat si svou strukturu a množit se. Stejně tak se mohou i spojovat, rekombinovat, oddělovat svůj obsah, dokonce se vyvíjet. A v této evoluci musí výběr jistě hrát důležitou roli.³

Dále poznamenal, že ideje mají „takřka nakažlivou schopnost se šířit“ - některé více než jiné. Příkladem nakažlivé ideje mohou být ideologie některých náboženských institucí, které ovládají obrovské skupiny lidí. Americký neurofyzio-

My jsme nositeli a aktivátory. Po většinu naší biologické historie nemávaly memy dlouhý život. Jejich hlavnímu způsobu přenosu se říká „vyprávění“. Později se však začaly usazovat v pevných látkách - hliněných destičkách, stěnách jeskyně, listech papíru. Díky našim perům a tiskařským lisům, magnetofonovým páskám a optickým diskům dosahují vysokého věku. Šíří se přes vysílací věže a digitální síť. Memy mohou být příběhy, recepty, dovednosti, legendy i módní trendy. Přebíráme je jeden od druhého. Nebo se - v Dawkinsově memocentrickém pohledu - přenášejí samy. Někteří z Dawkinsových čtenářů nejprve váhali, jak moc doslovně to brát. Chtěl snad přiřknout memům antropomorfní touhy, záměry a cíle? Sobecký gen tu byl znovu. (Typická výhrada zněla: „Geny nemohou být sobecké nebo nesobecké, tak jako atomy nemohou být žárlivé, sloni abstraktní a sušenky teleologicky zaměřené.“⁸ Typickým protiargumentem je námitka, že *sobeckost* definují genetici jako sklon zvýšit vlastní šance na přežití vzhledem k soupeřům.)

Dawkinsova volba slov neměla navozovat dojem, že memy jsou vědomí činitelé - chtěl říci, že jsou to entity s určitými zájmy, které se mohou šířit na základě přirozeného výběru. Jejich zájmy nejsou totožné s našimi. Dennett uvádí: „Mem je informační balíček, který má své vlastní stanovisko.“⁹ Když hovoříme o *boji za princip* nebo *umírání pro nějakou ideu*, možná jsme mnohem doslovnější, než tušíme. H. L. Mencken napsal: „O co vznešenější by však bylo, kdyby lidé umírali za něco, co je pravdivé!“¹⁰

Enyky benyky klinky bé... Rým a rytmus pomáhají lidem zapamatovat si bity textu. Nebo jinak: rým a rytmus pomáhají bitům textu k tomu, aby si je někdo zapamatoval. Rým a rytmus jsou vlastnosti, které napomáhají přežití memu, tak jako síla a rychlost pomáhají přežít zvířeti. Jazyk sestavený podle určitého vzorce má evoluční výhodu. Rým, rytmus a také účel, protože i účel je určitým druhem vzorce: *Dostal jsem jednou slib s tím, že najdu účel pro svůj rým. Od těch chvil do dnešních dní, nemám účel ani rým.*¹¹

Podobně jako geny, i memy mají vliv na široké okolí, na fenotyp. V některých případech (memy pro zapalování ohně, nošení šatů, Kristovo zmrtvýchvstání) mohou být důsledky opravdu působivé. Když memy šíří do světa svůj vliv, působí to i na podmínky, které ovlivňují jejich šance na přežití. Mem či memy pro Morseovu abecedu mají silnou a pozitivní zpětnou vazbu. Dawkins napsal: „Věřím, že za správných podmínek se replikátory automaticky sdružují, aby vytvořily systémy či stroje, které je dopravují dál a pracují ve prospěch jejich neustálé replikace.“¹² Některé memy svým hostitelům evidentně prospívají („neříkej hop, dokud nepřeskočíš“, znalost první pomoci, přesvědčení o důležitosti mytí rukou před jídlem), ale memetický a genetický úspěch není totéž. Memy se dokážou replikovat s pozoruhodnou nakažlivostí a při tom

po sobě zanechávat dílo zkázy - záračné léky a léčitelé, astrologie, satanismus, rasismus, pověry a (jako zvláštní případ) počítačové viry. Ty jsou svým způsobem nejzajímavější. Představují memy, kterým se daří na úkor svých hostitelů, podobně jako například víra sebevraždných atentátníků, že najdou svou odměnu v ráji.

Když Dawkins poprvé uvedl do oběhu svůj mem nazvaný *mem*, představitel evoluční psychologie Nicholas Humphrey okamžitě reagoval slovy, že tyto entity by měly být pokládány za „živé struktury, nikoli pouze přenesené, ale i v technickém smyslu slova“:

Když do mé mysli zasadíte plodný mem, doslova parazitujete na mém mozku. Měníte ho v prostředek, který má šířit mem právě tak, jak virus parazituje na genetickém ústrojí hostitelské buňky. A nejedná se jen o způsob vyjadřování - například mem určující „představy o životě po smrti“ se ve skutečnosti neustále projevuje na fyzické úrovni, jako struktura v nervové soustavě milionů jednotlivců z celého světa.¹³

Mnoho čtenářů knihy *Sobecký gen* zpočátku považovalo memy za módní nápad, ale evoluční biolog W. D. Hamilton si v recenzi této knihy pro časopis *Science* dovolil malou předpověď:

I když je těžké tento pojem vymezit - jistě těžší než gen, který je sám dost nesrozumitelný - tuším, že ho brzy budou běžně používat biologové a snad i filozofové, lingvisté a další. Očekávám, že se zařadí do běžné řeči stejně jako pojem „gen“.¹⁴

Memy se mohly beze slov šířit ještě předtím, než se zrodil jazyk. K replikaci znalostí - naostření hrotu šípů nebo zažehnutí ohně - stačí obyčejné napodobování. Víme, že ze zvířat si své způsoby chování osvojují napodobováním šimpanzi a gorily. Některé druhy zpěvných ptáků se *naučí* melodie nebo alespoň jejich variace tím, že je slyší od jiných ptáků (nebo v nedávné době od ornitologů a jejich audiopřehrávačů). Ptáci vyvíjejí své písňové dialekty a repertoár. Zkrátka tvoří *kulturu* zpěvných ptáků, která je o celé věky starší než ta lidská.¹⁵ Bez ohledu na tyto zvláštní případy platí, že po velkou část lidských dějin šly memy a jazyk ruku v ruce. (Otréle fráze jsou také memy.) Jazyk působí jako hlavní katalyzátor kultury. Šíří znalosti pomocí abstrakce a kódování, a tak překonává pouhou nápodobu.

Asi se nedá vyhnout analogii mezi memem a infekční nemocí. Ještě než vznikla epidemiologie, její jazyk se používal ve sféře informací. Emoce, melodie

i zvyky mohou být *nakažlivé*. V roce 1730 básník James Thomson napsal: „Z očí do očí se davem nakažlivě šíří panika.“¹⁶ A také chtíč, jak píše Milton: „Eva, jejíž oči zažehly nakažlivý oheň.“¹⁷ Analogie se však pevně zabydlela až v novém tisíciletí, v době globální elektronické komunikace. Náš věk je virální – známe virální vzdělávání, virální marketing, virální e-mail, video i sítě. Badatelé, kteří studují samotný internet jako médium – crowdsourcing, kolektivní pozornost, sociální sítě i alokaci zdrojů – používají nejen jazyk epidemiologie, ale i její matematické principy.

Zdá se, že jako jeden z prvních začal používat pojmy *virální text* a *virální věty* Stephen Walton z New Yorku. Četl Richarda Dawkinse a v roce 1981 si dopisoval s Douglasem Hofstadterem. Na základě logické úvahy, podobné počítačovým postupům, navrhl jednoduché sebereplikační věty.¹⁸ Něco jako „Vyslov mě!“ „Opíš mě!“ nebo „Když mě opíšeš, splní se ti tři přání!“ Hofstadter, který v té době psal sloupky do *Scientific American*, považoval za ještě chytlavější samotný pojem *virální text*:

Teď na vlastní oči vidíme, jak si Waltonův virální text dokázal přisvojit prostředky nesmírně vlivného hostitele – celého časopisu, tiskárny a distribuční služby. Vyskočil na palubu a i nyní, právě když čtete tuto virální větu, se divoce šíří celou ideosférou!

(Začátkem 80. let 20. století byl časopis o nákladu 700 000 výtisků považován za silnou komunikační platformu.) Hofstadter vesele prohlásil, že se nakazil memem zvaným *mem*.

Jednou z příčin znepokojení a někdy až odporu bylo vytlačování nás, lidí, do role statistů. Samo o sobě dost špatné bylo již říci, že člověk je jen prostředkem, jak si gen vytváří další kopie. Nyní se lidé měli navíc považovat za prostředky k šíření memů. Nikdo nechce být nazýván loutkou. Dennett shrnul problém takto: „Nevím jak vás, ale mě na první pohled vůbec nepřitahuje myšlenka, že můj mozek je jakási kupa hnoje, ve které se pasou larvy myšlenek jiných lidí, než pošlou své kopie dál do informačního světa... Kdo tady podle tohoto názoru velí? My, nebo naše memy?“¹⁹

Svou otázku si zodpověděl sám. Připomněl, že sami málokdy „velíme“ své mysli. Mohl jistě citovat Freuda, ale místo toho citoval Mozarta (nebo si to alespoň myslel):

V noci, když nemůžu spát, se mi hlavou honí myšlenky... Odkud a jak přicházejí? Nevím, nemám s tím nic společného. Ty, které mě těší, si uchovávám a broukám.

Později se Dennett dozvěděl, že tato známá slova nebyla Mozartova. Mem sám přijal zodpovědnost za svůj život a znamenitě uspěl.

Pro každého příznivce ideje memů se prostředí měnilo rychleji, než si Dawkins v roce 1976 dokázal představit. Tehdy napsal: „Lidské mozky jsou těmi počítači, kde memy žijí.“²⁰ V roce 1989, kdy *Sobecký gen* vyšel podruhé, byl již Dawkins sám zdatným programátorem a musel se dodatečně poopravit: „Dalo se samozřejmě předvídat, že i elektronické počítače se nakonec stanou hostiteli sebereplikačních informačních struktur.“²¹ Informace se přenášela z jednoho počítače na druhý, „když si jejich majitelé předávali diskety“. A na obzoru byl další úkaz – počítače propojené do sítí. Napsal: „Mnohé jsou doslova provázané, jak si vzájemně posílají elektronickou poštu... Sebereplikační programy mohou v takovém prostředí dokonale vzkvétat.“ Internet si tenkrát opravdu ještě prožíval své porodní bolesti. Nejenže poskytl memům kulturní médium bohaté na živiny, ale také dal křídla *myšlence* memů. Samotný mem se rychle stal módním slovem internetu. Povědomí o memech urychlilo jejich šíření.

Známým příkladem memu, který se nemohl objevit v předinternetové kultuře, byla fráze „přeskočit žraloka“. Každou etapu jejího života charakterizovala smyčkovitá autoreference. Přeskočit žraloka znamená dostat se za zenit popularity nebo kvality a začít nevratně upadat. Poprvé tuto frázi zřejmě použil univerzitní student Sean J. Connolly v roce 1985 při řeči o jednom televizním seriálu [v epizodě seriálu *Happy Days* opravdu hrdina přeskočil žraloka na vodních lyžích (1977)]. Původ fráze si vyžaduje delší vysvětlování, bez kterého by se nedala okamžitě pochopit. Možná proto bylo její použití zaznamenáno až v roce 1997, kdy si Connollyho spolubydlící Jon Hein registroval název domény *jumptheshark.com* a vytvořil webové stránky, které tento fenomén propagují. Brzy se na nich objevil seznam často kladených dotazů:

Dotaz: Jsou původem fráze „přeskočit žraloka“ tyto webové stránky, nebo jste stránky vytvořil, abyste na této frázi vydělal?

Odpověď: Tyto stránky byly vytvořeny 24. prosince 1997 a právě zde se zrodila fráze „přeskočit žraloka“. S tím, jak stránky nabývaly na popularitě, začala být fráze stále běžnější. Tyto stránky jsou slepicí, vejcem a nyní i Hlavou XXII.

Příští rok se fráze již dostala i do tradičnějších médií. Maureen Dowdová v roce 2001 věnovala jejímu výkladu sloupek v *New York Times*. V roce 2003 ji ve stejných novinách, ve sloupku „O jazyce“, nazval William Safire „frází roku v oblasti kultury“. Brzy nato ji lidé začali používat v běžné mluvě i v tisku a už si to ani neuvědomovali – nebylo třeba uvozovek a výkladů. Nakonec došlo nevy-

hnutelně k tomu, že se různí kulturní komentátoři ptali: „Přeskočila snad fráze ‚přeskočit žraloka‘ svého žraloka?“ („Jistě, přeskočit žraloka je skvělý kulturní koncept... ale teď je ta prokletá věc všude.“) Podobně jako každý dobrý mem, i tento zplodil své odrůdy. Heslo „přeskočit žraloka“ ve Wikipedii roku 2009 doporučovalo: „Viz též *přeskočit gauč*, *protiatomová lednička*.“

Jé toto věda? V roce 1983 navrhl Hofstadter ve své rubrice pro tento obor pochopitelné memetické označení - *memetika*. Žkouvání memů přitahovalo badatele z tak vzdálených oborů, jakými byly informatika a mikrobiologie. Bioinformatika zkoumá například řetězové dopisy. Jsou to memy a procházejí vlastní evolucí. Smyslem řetězového dopisu je replikace. Ať už takový dopis říká cokoli, ztělesňuje jedinou zprávu: *Zkopíruj mě!* Daniel W. VanArsdale, který zkoumal evoluci těchto dopisů, vyjmenoval mnoho variant řetězových dopisů i dřívějších textů: „Sedmkrát to doslova opiš“ [1902]; „Celý dopis opiš a pošli devíti kamarádům“ [1923]; „A jestliže kdo ubere ze slov knihy tohoto prorocství, tomu Bůh odejme podíl na stromu života a místo ve svatém městě, jak se o nich píše v této knize.“ [Zjevení Janovo 22:19].²² Řetězové dopisy vzkvátaly i díky technologii 19. století - byl jí uhlový kopírovací papír, který se vkládal mezi jednotlivé listy psacího papíru. Kopírovací papír pak uzavřel symbiotické partnerství s další technologií, psacím strojem. Virální epidemie řetězových dopisů poznamenaly celý začátek 20. století.

Jeden lokální historik z Illinois napsal: „Koncem roku 1933 dorazil do Quincy neobvyklý řetězový dopis. Pobláznění řetězovými dopisy nesmírně rychle vyvolalo takové příznaky davového šílenství, že v letech 1935-1936 Ministerstvo pošt i zástupci veřejného mínění museli zasáhnout a celou aktivitu potlačit.“²³ Uvedl jednu ukázkou - mem, který podněcuje své lidské nositele k aktivitě pomocí slibů a hrozeb:

Věříme v Boha. Dává nám, co potřebujeme.

Paní F. Streuzelová..... Michigan.

Paní A. Fordová..... Chicago, III.

Paní K. Adkinsová..... Chicago, III.

atd.

Okopírujte tato jména, vynechte první z nich. Svě jméno připište na konec. Odešlete dopis pěti lidem, kterým přejete bohatství. Řetězec začal u jednoho amerického plukovníka a je třeba v něm pokračovat do 24 hodin od přijetí dopisu. Za devět dní po odeslání dopisu budete obdarováni velkým bohatstvím.

Paní Sanfordová vyhrála 3 000 dolarů. Paní Andresová vyhrála 1 000 dolarů.

Paní Howová, která řetěz přerušila, přišla o celé své jmění.

Tento řetěz má obrovskou moc a převyšuje všechna očekávání.

NEPŘERUŠUJTE HO!

Když se později mezi lidmi rozšířily další technologie, jako xerografie (asi 1950) a e-mail (asi 1995), počet řetězových dopisů vzrostl o celé řády. Charles H. Bennett z newyorské pobočky IBM, Ming Li a Bin Ma z kanadského Ontaria byli inspirováni náhodnou debatou na výletě v horách poblíž Hongkongu a začali pracovat na analýze sbírky řetězových dopisů, shromážděných v éře kopírek. Zjistili, že všechny dopisy, kterých bylo 33, jsou pouze různými variantami jediného dopisu - změny se týkaly pravopisných chyb, vynechávek a prohozených slov a frází. „Tyto dopisy přecházely z hostitele na hostitele, měnily se a vyvíjely,“²⁴ oznámili členové badatelské skupiny a pokračovali:

Podobají se genu - průměrně obsahují asi 2 000 znaků. Podobají se i nebezpečnému viru - dopis vám vyhrožuje smrtí a nutí vás poslat ho „kamarádům a kolegům“; v některé verzi ho dostaly miliony lidí. Podobají se také dědičným znakům - slibují prospěch vám a všem, komu je pošlete. A podobají se i genomu - podstupují přirozený výběr a jejich části se někdy přenáší do koexistujících jedinců jiného „druhu“.

Nezůstali jen u těchto přitažlivých metafor a začali dopisy používat jako „testovací sadu“ pro algoritmy používané v evoluční biologii - algoritmy navržené k tomu, aby ze struktury genomu různých moderních organismů pomáhaly zpětně, pomocí odvozování a dedukce, rekonstruovat jejich fylogenezi, „evoluční stromy“. Když se tyto matematické metody daly použít u genů, mohly by se použít i u řetězových dopisů, navrhli vědci. V obou případech dokázali badatelé ověřit rychlost mutace a míru příbuznosti.

Přesto se většina kulturních prvků mění a rozmývá příliš snadno na to, aby se daly označit za stabilní replikátory. Málokdy jsou tak elegantně soudržné jako sekvence DNA. I Dawkins zdůraznil, že si nikdy nepředstavoval něco takového, jako je nová věda memetika. Oponovaný časopis *Journal of Memetics* se zrodil v roce 1997 - vycházel přirozeně jen on-line - a po osmi letech sebe-reflexivní debaty nad svým charakterem, posláním a terminologií zase zmizel. Ve srovnání s geny je těžké vyjádřit memy matematicky nebo je alespoň přesně definovat. Analogie gen-mem tedy přináší velké nesnáze a ještě větší nesnáze s sebou nese analogie genetiky-memetiky.

Geny mají alespoň fyzický základ. Memy jsou abstraktní, nehmatatelné a neměřitelné. Geny se reprodukují s téměř dokonalou přesností, na které závisí

evoluce - určitá různorodost je nutná, ale mutace musí být vzácné. Memy se jen málokdy zkopírují přesně. Jejich hranice jsou vždy nezřetelné. Memy navíc mutují tak ochotně, že by to v biologii bylo smrtelné. Pojem *mem* se dá použít pro podezřele vysoký počet malých i velkých entit. Dennett považoval první čtyři noty Beethovenovy Symfonie č. 5 za „jasný“ mem, stejně jako Homérovu *Odyseu* (nebo přinejmenším její ideu), kolo, antisemitismus a písmo.²⁵ Dawkins poznamenal: „Memy ještě neobjevily svého Watsona a Cricka a chybí jim dokonce i jejich Mendel.“²⁶

Přesto jsou tady. S tím, jak se informační tok zakřivuje směrem k ještě větší propojenosti, memy se vyvíjejí rychleji a šíří do větších vzdáleností. Jejich přítomnost pocítujeme, pokud ji přímo nevidíme, ve stádním chování, v hromadných výběrech vkladů, informačních kaskádách a finančních bublinách. Stále roste a padá obliba různých diet, jejichž názvy se stávají reklamními hesly - dieta South Beach, Atkinsova dieta, dieta Scarsdale, Sušenková dieta i Pi-jákova dieta. Všechny se replikují na základě dynamiky, ke které věda o výživě nemá co říct. I lékařská věda zažívá „chirurgické výstřelky“ a „iatroepidemie“, způsobené módou při léčení - takovou iatroepidemií bylo například trhání krčních mandlí, které uprostřed 20. století zaplavilo Spojené státy i velkou část Evropy a nepřinášelo o nic větší prospěch než rituální obřizka. Memy se daly spatřit i na autech, když se v roce 1984 rozmohla žlutá čtvercová značka *Dítě v autě*. Téměř okamžitě vyvolala masovou paniku ve Spojených státech a potom i v Evropě a v Japonsku, po níž následovala panika ironických mutací této značky. Memy zavládly i v posledním roce druhého tisíciletí, kdy celosvětové mínění ovládla víra, že se počítače zahltí, až jejich vnitřní hodiny dosáhnou jedinečného kulatého čísla 2000.

V soupeření o prostor v našem mozku a naší kultuře jsou zdatnými bojovníky zprávy. Nové, nepřímé, cyklické náhledy na geny a memy nás obohatily. Poskytují nám paradoxy, které by se daly psát na Möbiovy pásy. David Mitchell píše: „Svět lidí se neskládá z lidí, ale z příběhů. Lidi, o kterých ty příběhy jsou, bychom obviňovat neměli.“²⁷ Margaret Atwoodová si všimá: „Stejně jako v případě veškerého poznání, i zde platí, že jakmile jste to poznali, nemůžete pochopit, jak je možné, že jste to nevěděli dříve. Poznání jste měli před očima i tehdy, když jste o něm ještě nevěděli, ale jako v nějakém kouzelnickém vystoupení jste se dívali jinam.“²⁸ John Updike cítí smrt, která se blíží, a uvažuje:

Život nalitý do slov - očividná marnost,
jež má zachovat dávno pohlčené.²⁹

Fred Dretske, který se věnoval filozofii mysli a gnozeologii, v roce 1981 napsal: „Na počátku byla informace. Slovo přišlo později.“³⁰ A připojil výklad: „Přechodu bylo dosaženo vývojem organismů, jež měly schopnost tuto informaci výběrově využívat a tak si zajistit přežití a zachování druhu.“ Díky Dawkinsovi dnes můžeme dodat, že přechodu bylo dosaženo samotnou informací, která přežívá, zachovává svůj druh a výběrově využívá organismů.

Většina biosféry nevnímá infosféru. Je to neviditelný, paralelní vesmír plný poletujících přízračných duchů. Pro nás to však nejsou duchové - už ne. My lidé, jako jediní ze všech organických bytostí naší planety, žijeme v obou světech současně. Vypadá to, jako bychom po dlouhém soužití s neprojeveným světem začali vyvíjet potřebné nadmyslové vnímání. Vnímáme mnoho druhů informace. Křečovitě je pojmenováváme, jako bychom chtěli sami sebe ujistit, že je chápeme - *urbánní mýty, nesmrtelné lži*. Udržujeme je při životě v klimatizovaných serverových farmách. Nemůžeme je však vlastnit. Když nám v uších dlouho zní nějaký popěvek a nehodlá zmizet, nějaký výstřelek obrátí módu vzhůru nohama nebo celosvětovou komunikaci na dlouhé měsíce ovládne falešná zpráva, která pak zmizí stejně rychle, jako se objevila - řekněte, kdo je tady pánem a kdo otrokem?